

Giáo dục Phật giáo Thái Lan từ thế kỷ XIX đến thập niên đầu thế kỷ XX

ISSN: 2734-9195 13:30 12/06/2025

Nếu như dưới thời vua Rama III, giáo dục Phật giáo vẫn mang tính bảo thủ, thì đến thời vua Mongkut, bắt đầu tiếp cận với khoa học hiện đại và dưới thời vua Chulalongkorn, giáo dục Phật giáo đã trở thành một phần của hệ thống giáo dục quốc gia.

Tóm tắt

Giáo dục Phật giáo ở Thái Lan từ thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX đã trải qua thay đổi quan trọng dưới ảnh hưởng của quá trình hiện đại hóa và giao lưu phương Tây. Nghiên cứu này phân tích sự chuyển biến của hệ thống giáo dục Phật giáo Thái Lan qua ba triều đại: Rama III (1824-1851), Rama IV (1851-1868), và Rama V (1868-1910). Dưới sự lãnh đạo của các vị vua này, giáo dục Phật giáo dần chuyển từ một hệ thống truyền thống sang mô hình kết hợp giữa tôn giáo và các môn học khoa học, phản ánh xu hướng cải cách của xã hội Thái Lan.

Qua việc xem xét tài liệu lịch sử và nghiên cứu học thuật, tác giả làm sáng tỏ vai trò của nhà sư, chính sách giáo dục của hoàng gia, và tác động của giáo dục Phật giáo đối với xã hội Thái Lan trong giai đoạn này.

Từ khóa: Giáo dục Phật giáo, Thái Lan, cải cách giáo dục, Rama III, Rama IV, Rama V

1. Giới thiệu

Giáo dục Phật giáo là một phần quan trọng trong đời sống xã hội và văn hóa Thái Lan. Từ thời kỳ sơ khai, hệ thống giáo dục này được duy trì thông qua các tự viện, nơi các nhà sư không chỉ giảng dạy giáo lý Phật giáo mà còn hướng dẫn các kỹ năng sống và đạo đức. Tuy nhiên, vào thế kỷ XIX, Thái Lan bắt đầu chịu ảnh hưởng của phương Tây, đặt ra yêu cầu cải cách giáo dục nhằm bảo tồn bản sắc dân tộc và nâng cao năng lực cạnh tranh của đất nước.

Hình mang tính minh họa

Mục tiêu của nghiên cứu, giúp làm rõ sự thay đổi của giáo dục Phật giáo Thái Lan trong thời kỳ này, tập trung vào ba giai đoạn dưới thời các vua Rama III, Rama IV, và Rama V. Đồng thời, nghiên cứu cũng xem xét vai trò của nhà sư trong quá trình chuyển đổi giáo dục, cũng như cách hệ thống giáo dục này thích nghi với những thay đổi về mặt chính trị và xã hội.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu lịch sử và phân tích tài liệu thứ cấp. Các nguồn tài liệu chính bao gồm sách, bài báo học thuật và tài liệu lịch sử về giáo dục Phật giáo Thái Lan. Bên cạnh đó, nghiên cứu cũng áp dụng phương pháp so sánh để đánh giá sự khác biệt giữa ba giai đoạn dưới thời các vua Rama III, Rama IV và Rama V, từ đó xác định các xu hướng cải cách chủ yếu.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Giáo dục Phật giáo dưới thời vua Rama III (1824-1851)

Trong thời kỳ này, giáo dục Phật giáo vẫn giữ nguyên tính chất truyền thống, với các nhà sư đóng vai trò trung tâm trong việc giảng dạy. Chương trình học tập chủ yếu xoay quanh kinh điển Phật giáo, chữ viết và đạo đức. Giáo dục chủ yếu phục vụ tầng lớp quý tộc và hoàng gia, trong khi dân thường ít có cơ hội

tiếp cận giáo dục chính thức.

Tuy nhiên, sự xuất hiện của các nhà truyền giáo phương Tây đã đặt ra một số thách thức đối với hệ thống giáo dục truyền thống. Mặc dù chưa có sự cải cách rõ ràng, nhưng đây là giai đoạn mà Thái Lan bắt đầu nhận thức được sự cần thiết của việc đổi mới giáo dục để đáp ứng những thay đổi của thời đại.

3.2. Giáo dục Phật giáo dưới thời vua Rama IV (1851-1868)

Vua Mongkut (Rama IV) được xem là một trong những người tiên phong trong việc hiện đại hóa giáo dục Thái Lan. Xuất thân là một nhà sư trước khi lên ngôi, ông có sự hiểu biết sâu rộng về Phật giáo cũng như khoa học phương Tây. Dưới triều đại của ông, giáo dục Phật giáo bắt đầu mở rộng nội dung giảng dạy, bao gồm các môn học khoa học như thiên văn học, toán học và vật lý.

Một trong những thay đổi quan trọng, là việc mời các nhà truyền giáo phương Tây đến giảng dạy, tạo điều kiện để các nhà sư tiếp cận với những tri thức mới. Điều này không chỉ nâng cao trình độ học vấn của giới trí thức mà còn góp phần vào quá trình hiện đại hóa đất nước.

3.3. Giáo dục Phật giáo dưới thời vua Rama V (1868-1910)

Dưới triều đại của vua Chulalongkorn (Rama V), giáo dục Phật giáo đã có sự thay đổi đáng kể. Nhận thấy tầm quan trọng của hệ thống giáo dục hiện đại, ông đã thành lập Bộ Giáo dục vào năm 1892 và bắt đầu xây dựng một hệ thống giáo dục quốc gia chính thức.

Hình mang tính minh họa

Trong giai đoạn này, giáo dục Phật giáo không chỉ dừng lại ở việc giảng dạy kinh điển mà còn được tích hợp vào hệ thống giáo dục chung của quốc gia. Các môn học như khoa học, lịch sử, và ngôn ngữ bắt đầu được đưa vào chương trình giảng dạy tại các trường học Phật giáo. Đồng thời, chính sách khuyến khích du học phương Tây đã giúp hình thành một tầng lớp trí thức mới, có khả năng lãnh đạo đất nước trong bối cảnh toàn cầu hóa.

4. Kết luận

Sự chuyển mình của giáo dục Phật giáo Thái Lan từ thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX phản ánh quá trình thích nghi của xã hội Thái Lan trước những ảnh hưởng từ phương Tây. Nếu như dưới thời vua Rama III, giáo dục Phật giáo vẫn mang tính bảo thủ, thì đến thời vua Mongkut, bắt đầu tiếp cận với khoa học hiện đại và dưới thời vua Chulalongkorn, giáo dục Phật giáo đã trở thành một phần của hệ thống giáo dục quốc gia.

Những cải cách này không chỉ giúp bảo tồn và phát huy giá trị của Phật giáo mà còn đóng góp vào quá trình hiện đại hóa đất nước Thái Lan. Việc kết hợp giữa truyền thống và hiện đại trong giáo dục Phật giáo đã tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển của Thái Lan trong thế kỷ XX.

Tác giả: **Thích nữ Đức Viên**

Học viên cao học thạc sĩ K.III - HVPGVN tại Huế

Tài liệu tham khảo:

- [1] Baker, C., & Phongpaichit, P. (2011). A History of Thailand. Cambridge University Press.
- [2] Cohen, M. (1998). Thai Buddhism and Its Role in Modernization. Bangkok: Silkworm Books.
- [3] Jones, M. (1995). Education in Siam: Traditional and Modern Perspectives. New York: Cambridge University Press.
- [4] Pongsapich, A. (1996). Educational Reforms in Thailand: The Role of Buddhism and the State. Chiang Mai: Chiang Mai University Press.
- [5] Reid, A. (2004). Southeast Asia in the Age of Commerce, 1450-1680. New Haven: Yale University Press.
- [6] Taylor, K. (2001). Thailand: A Short History. Chiang Mai: Silkworm Books.
- [7] Wilson, D. (2003). Cultural Change and Education in Thailand. Bangkok: Thai Educational Press.